

МОТИВАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА АУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ США

Мотивацію аудиторної роботи слід поділяти на особисту мотивацію 1) до навчання в загалі, 2) навчання конкретній спеціальності, 3) навчання в конкретному університеті, а також 4) мотивацію до опанування конкретних предметів і 5) окремих тем. Спробуємо в межах обсягу тез зупинитися на тому досвіддіяльності дослідницьких університетів США, який ще досить слабо досліджений та адаптований у нашій країні.

Одним з документів, що вимагається дослідницькими університетами США від перспективних студентів, є **мотиваційний лист**, у якому в довільній формі викладаються основні причини вибору саме цього університету, спеціальності та очікувані результати навчання в ньому. Слід також зазначити, що при цьому дослідницькими університетами США проводиться саме **відбір студентів** (а не вступ студентів) виходячи з їх очікувань і прагнень та можливостей університетів задовольнити ці очікування.

Провідні дослідницькі та інші університети США мають досить усталену практику проведення **аналізу результатів** своєї освітньої діяльності. Для цього ними серед іншого вивчаються доходи випускників і їх зайнятість. Результати таких досліджень досить яскраво характеризують позиції випускників конкретних університетів на ринку праці та дають основи для порівняння їх з аналогічними показниками інших університетів і професій. Враховуючи досить сталі позиції університетів (особливо провідних) в різноманітних рейтингах, такі дані виступають суттєвою мотивацією при виборі університету, але одночасно свідчать про певні конкурентні переваги університету та дають йому підставу для визначення рівня цін за надання освітніх послуг.

Таким чином починає складатися економічна складова мотивації навчання студента в конкретному університеті на конкретній спеціальності. Очевидно, що особисті фактори також мають місце, особливо при виборі майбутнього фаху. Тому американські університети практикують проведення **заходів з професійної орієнтації** для випускників шкіл (що, на нашу думку, має бути обов'язковою частиною державної освітньої політики).

Ще однією складовою мотивації можна назвати вартість навчання. В дослідницьких університетах США вона є вищою у порівнянні з іншими закладами вищої освіти, але і відкриває значно ширші перспективи для студентів і випускників. У США держава не гарантує безкоштовну освіту (хоча не виключаємо існування певних програм у цьому напрямку), але **державна політика** спрямована на забезпечення можливостей отримання освіти більшістю бажаючих, адже саме якісна освіта фахівців є найціннішим багатством і капіталом у суспільстві знань (інформаційному суспільстві), яке розбудовують США. Для цього реалізуються спеціальні програми для окремих соціальних груп чи територіальних громад, надаються державні гранти найкращим учням (мотивація до навчання в школі), а також, що особливо відзначимо, надаються освітні кредити під відсотки, що практично відповідають рівню інфляції (у США це 2–4 %) (що також мотивує працювати на благо своє та країни). У цілому філософія цього питання виглядає так, що вклавши кошти в освіту їх слід відпрацювати, для чого в США є всі передумови, а з іншого боку це підтримує активне економічне життя суспільства.

Очевидно, що самі викладачі також повинні проводити певну роботу щодо мотивації студентів. Так, наприклад, в американських університетах частина курсів є обов'язковою (тут університет проводить, як мінімум, роз'яснювальну роботу), а інша — вибірковою (тут задача самих викладачів мотивувати студентів обрати їх курс, що сприятиме студентам в досягненні їх цілей, що були визначені в мотиваційному листі). Внутрішня конкуренція за студентів мотивує пропонувати найкращі курси.

Підсумовуючи зазначимо, що будь-яка аудиторна робота має свою мету, яку чітко мають усвідомлювати як викладачі, так і студенти. Саме з мети слід починати викладачам, коли здійснюється вибір форм та особливостей аудиторної роботи.

Капуш А.В., канд. філол. наук, доцент
кафедри німецької мови

МОТИВАЦІЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Граматична компетенція як здатність розуміти й виражати значення, розпізнаючи й продукуючи правильно оформлені згідно з певними принципами речення, фрази та надфразові єдності належить до ключових цілей при оволодінні мовою. У викладанні німецької мови граматику традиційно вважається чи не найскладнішим аспектом для обох суб'єктів навчального процесу. Студенти усвідомлюють, що граматику є необхідною складовою їхньої іншомовної компетенції, і намагаються нею оволодіти, проте її вивчення у них часто асоціюється з труднощами, що не сприяє мотивації. З іншого боку, значні затрати часу на пояснення правил і велика кількість виконаних вправ не завжди приносять результат, на який розраховує викладач. Для того, щоб змінити ситуацію на краще, необхідно усвідомити основні причини, що ускладнюють викладання граматики та роблять заняття малоцікавими для студентів. Такими причинами є необхідність заучувати складні граматичні структури, велика кількість винятків, виконання одноманітних вправ, які мають мало «інтелектуального», смислового наповнення, стереотипи та упереджене ставлення студентів до німецької граматики як надзвичайно складної тощо.

Урахуванням комунікативного та креативного аспектів при підготовці та проведенні практичних занять з граматики дозволяють подолати психологічний бар'єр у студентів, посилити їхню мотивацію та підвищити ефективність навчального процесу. Так, метамовні (граматичні) терміни, які важко запам'ятовуються, при поясненні правил можна замінювати, напр., графічними зображеннями, малюнками, які звертають увагу на виключення з правил або особливості вживання граматичних конструкцій. Кращому розумінню граматичних явищ сприяє проведення паралелей між окремими словами, словотвірними та синтаксичними структурами різних мов.

Відомо, що інформація засвоюється тим краще, чим більше каналів було задіяно при її отриманні. При подачі та закріпленні нового граматичного матеріалу рекомендується використовувати зорову опору — різні види наочності, кольори, геометричні фігури, графіки, малюнки, схеми; виконувати акустичні вправи, напр., пропонувати студентам варіювати гучність голосу, темп, робити акценти на різних словах при тренуванні структур (*Wer sagt diesen Satz am schnellsten/am lautesten? Wer kann diesen Satz flüstern?*) тощо. Уникнути рутини допомагають також вправи, під час яких студенти повинні рухатися в аудиторії, напр., вправи «Artikelgymnastik», «Autogrammjäger», «Kugellager» та ін.

Значний дидактичний потенціал має змістове наповнення вправ. За висловом видатного німецького методиста Х.-Е. Піфо, найкращим заняттям з граматики є заняття, якого не помічаєш. Завдяки продуманому поєднанню граматичного та лексичного матеріалу та його комунікативній адаптації, вправи на перший погляд не сприймаються студентами як граматичні, адже орієнтують їх насамперед на вирішення комунікативного завдання. Матеріалом для таких вправ можуть бути короткі науково-популярні тексти, повсякденні діалоги на актуальну тематику, електронні листи, у яких демонструються граматичні явища в конкретних комунікативних ситуаціях.

Реалізуючи принцип креативності, рекомендується самостійно створювати вправи для тренування структур з окремих граматичних тем, адаптуючи їх змістове наповнення до віку та інтересів присутніх на занятті, пропонувати студентам трансформувати речення із вправ та цілі тексти, персоналізуючи їх, «приміряючи» на себе, напр., розповісти про себе за зразком: *»Ich heiß Marie-Theres. Ich bin 23. Ich komme aus Deutschland. Ich wohne in Frankfurt am Main und studier Medizin an einer Uni. Meine Hobbyssind Schwimmen, Yoga, Reisen und alte Filme. Mit meiner Freundin Verena gehen wir manchmal in die Disco«* usw.

Одним із принципів сучасної методики викладання граматики є використання спеціально підібраних зв'язних текстів або завершених контекстів для того, щоб завдяки тематично орієнтованим вправам зробити вивчення граматичного матеріалу більш цікавим. У центрі уваги є текст, в якому демонструються форма та функції певної граматичної структури. За допомогою такої текстової моделі студенти під кінець вивчення теми створюють власні тексти, у яких використовується ця структура. Підготовчі вправи, напр., на реконструкцію вихідного тексту, готують студентів до виконання заключного креативного завдання, допомагають їм підготувати необхідну для репродукції лексику, затренувати структури та накопичити ідеї для власного тексту.

Коваленко М.А., асистент
кафедри міжнародних фінансів